

UŻYTE W PODRĘCZNIKU SKRÓTY I SYMBOLE

★★	znaczek: - nieużywany z oryginalną gumą i bez jakichkolwiek śladów,
★	- nieużywany z uszkodzoną gumą lub ze śladem podlepki,
(★)	- nieużywany, bez gumy (dotyczy także znaczków wprowadzonych do obiegu w takiej postaci),
ⓘ	informacja uzupełniająca,
⊙	- kasowany,
Ⓢ	- ostemplowany datownikiem okolicznościowym,
⊗	- ostemplowany grzecznościowo, dot. także arkuszy zamawianych przez Ars Polona w celach komercyjnych,
▣	- na wycinku,
bg	- bez gumy,
~	- kasowany odręcznie,
✉	całość pocztowa: (koperta, kartka pocztowa, skart, druki, itp.),
✉FP	frankatura pojedyncza
✉FW	frankatura wielokrotna
✉FM	frankatura mieszana
-.-	określony egzemplarz istnieje,
...%	dopłata w procentach,
□	znaczek nieząbkowany lub nie wyperforowany,
□□	para nierozrywanych znaczków,
□□□	pasek trzech (itd.) znaczków,
□□	
□□	czworoblok znaczków,
✉↙	zn. użyty jako przepołówiony (pionowo, poziomo, po przekątnej) na całości pocztowej,
bg	znaczek w którym usunięto gumę (znaczek bez gumy),
→	wskazówka informacyjna: patrz także, uwaga, znajdziesz w...,
✈	wydanie lotnicze (znaczek, przesyłka, itd.),
ⓘ	informacja uzupełniająca,
↗	wskazówka informacyjna: patrz także, uwaga, znajdziesz w...,
÷	ciągłość w zakresie od... do... ,
/	skrót graficzny stosowany w przypadku występowania znaku graficznego na marginesie arkusza w miejscu poprzedzającym pola początkowe kolejno następujących po sobie rzędów, np.: jeśli znak autotronowy występuje w kolejnych rzędach przed 11, 21, 31 i 41. polem, jest napisane „znak autotronowy przed 11/14. polem”.
--	podział (rozcinięcie) arkusza drukowego na arkusze perforacyjne,

Barwy (użyte skróty)

j.brązowy	jasno brązowy, ...
c.czerwony	ciemno czerwony, ...

Kierunek (perforacji, nadruku itp.):

(←)	z prawej do lewej,	(↙)	z prawej górnej do lewej dolnej,
(→)	z lewej do prawej,	(↘)	z lewej górnej do prawej dolnej,
(↑)	z dołu do góry,	(↖)	z prawej dolnej do lewej górnej,
(↓)	z góry do dołu,	(↗)	z lewej dolnej do prawej górnej,

Miejsce rozmieszczenia (nadruku, znaku graficznego, znaku drukarskiego, itp.):

lg	lewa góra,	pg	prawa góra,
ld	lewy dół,	pd	prawy dół,
ark.	arkusz,		

[Ck]	znaczek o tym samym rysunku występuje na kopercie wydanej przez PP,
[Cp]	znaczek o tym samym rysunku występuje na karcie pocztowej wydanej przez PP,
[Ct]	znaczek o tym samym rysunku występuje na pokwitowaniu telegraficznym,

CM	karta maximum,
dop.	dopłata,
(druk.)	pojęcie drukarskie,
DP	druk (nadruk) podwójny,
DDP	druk (nadruk) potrójny,
DPod.	druk (nadruk) podwójny odwrócony,
DPd	druk (nadruk) podwójny - jeden odwrócony,
FI	forma drukowa (F z cyfrą rzymską oznaczającą kolejną formę),
Ff	falszerstwo na szkodę filatelistów,

Fp	falszerstwo na szkodę poczty,
FDC	całość pocztowa ze stemplem pierwszego dnia obiegu,
FD	całość pocztowa z najwcześniejszą znaną datą użycia,
k. mark.	krzyżyk markacyjny,
L	przywieszka,
lc	linia (znacznik) cięcia,
lg	lewy górny (d-dolny)
l. rozr.	liczby rozrachunkowe,
l. rozr. kwot.	liczby rozrachunkowe kwotowe(y),
l. rozr. il.	liczby rozrachunkowe ilości,
m	międzypole,
M	moduł ząbkowania,
marg.	margines: d.marg. - dolny margines, g.marg. - górny margines, l.marg. - lewy margines, p.marg. - prawy margines,
marg.w (mw)	margines wewnętrzny,
msc	miejsce,
N.	nakład,
ND	nowodruk,
od.	odwrócony (druk, nadruk...),
odc.	odcień,
ozn.	oznaczenie,
P	próba,
p.	paser,
pd	prawy dolny (g-górny),
pkt	punktura,
poz.	pozycja,
pp	pustopole,
RII	wymiar znaczka (R z cyfrą rzymską),
s.	sektor,
S.	sekcja,
S.1.1 – 1.	sekcja 1. sektor 1. pole 1.,
TB	tetbeszka (tête-bêche),
UV-366	- w świetle lampy analitycznej o długości fali 366.3 nm,
UV-254	- w świetle lampy analitycznej o długości fali 253.6 nm,
Uc	usterka nacinania,
Um	usterka moletowania,
Uz	usterka perforacji,
W.	walec,
WD	wtórnodruk,
ZG	perforacja (ząbkowanie) grzebieniowa,
ZL	perforacja (ząbkowanie) liniowa,
ZR	perforacja (ząbkowanie) ramkowa,
zn.	znaczek,
Zp 1	znaczek personalizowany wzór 1,
ZS	perforacja rotacyjna lub szlifowana,
Z.w.(z.w.)	znak wodny,
45.	45. pole znaczka w arkuszu,
(45.)	45. pole w przypadku występowania w części nakładu, np. usterki,
554-561	znaczki od numeru do numeru włącznie,
554, 561	znaczek numer 554 i 561,
554+555+...	nierozzerwane dwa i więcej znaczków,
ⓘ	znak notatki informacyjnej.

Waluta:

kop	kopiejka,	rub	rubel,
hal	halerz,	kr	korona,
pf	fenig niemiecki,	Mk	marka niemiecka,
f	fenig polski,	mk	marka polska.

Wydawnictwa:

BF	Biuletyn Filatelistyczny oddziału łódzkiego PZF,
BI	Biuletyn Informacyjny,
Dz. Ł.	Dziennik Łączności,
Dz. P. i T.	Dziennik Poczty i Telekomunikacji,

Dz. P. P. P.	Dziennik Praw Państwa Polskiego,
Dz. T. p. i t.	Dziennik Taryf pocztowych i telekomunikacyjnych,
Dz. T. p., t. i r.	Dziennik Taryf pocztowych, teletechnicznych i radiokomunikacyjnych,
Dz. U.	Dziennik Ustaw,
Dz. U.R.P.	Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej,
Dz. Urz. Gen. D. P. i T.	Dziennik Urzędowy Generalnej Dyrekcji Poczty i Telegrafów,
Dz. Urz. M. Ł.	Dziennik Urzędowy Ministerstwa Łączności,
Dz. Urz. M. P. i T.	Dziennik Urzędowy Ministerstwa Poczty i Telegrafów,
Dz. Urz. M. T. Ż. i Ł.	Dziennik Urzędowy Ministerstwa Transportu, Żeglugi i Łączności,
(Ep)	Encyklopedia Popularna PWN,
(Ef)	Encyklopedia Filatelistyki PWN,
(Fi)	Katalog Fischera,
HBBF	Historyczno - Badawczy Biuletyn Filatelistyczny,
KSZPZP	Katalog Specjalizowany Znaków Poczty Ziem Polskich,
ŁBF	Łódzki Biuletyn Filatelistyczny.

Institucje:

AAN	Archiwum Akt Nowych,
M. Druk.	Muzeum Drukarstwa Warszawskiego,
Min. P. i T.	Minister (Ministerstwo) Poczty i Telegrafów,
Min. Ł.	Minister Łączności,
Min. S. W.	Minister Spraw Wewnętrznych,
M. P. i T.	Muzeum Poczty i Telekomunikacji,
PKiN	Pałac Kultury i Nauki w Warszawie,
PP	Poczta Polska,
PPTiT	Państwowe przedsiębiorstwo „Polska Poczta, Telegraf i Telefon”,
PPUP	Państwowe Przedsiębiorstwo Użyteczności Publicznej,
PZF	Polski Związek Filatelistyczny
UP	Urząd Poczty,
UPT	Urząd Pocztowo –Telekomunikacyjny.

Drukarnie:

DN	Drukarnia Narodowa,
DS. S.A.	Drukarnia Skarbowa Sp. Akc. ^[1]
PZG	Państwowe Zakłady Graficzne,
PWPW S.A.	Polska Wytwórnia Papierów Wartościowych Sp. Akc.,
PWPW	Państwowa Wytwórnia Papierów Wartościowych.

Jeżeli w tekście inaczej nie podano, wszelkie ilustracje znaczków przedstawiono w Podręczniku w ¾ wielkości oryginału. Reprodukcyjne bloków i arkusików przedstawiono najczęściej w wielkości 45-75% oryginału. Wielkość tych reprodukcji została ustalona indywidualnie, a jedynym kryterium były wyłącznie przyczyny techniczne. Wszelkiego rodzaju błędy i usterki przedstawiono w takim powiększeniu, aby osiągnąć jak najlepszy efekt wizualny. Dlatego też, **przedstawione w tym Podręczniku reprodukcje znaczków, bloków, arkusików i błędów nie mogą służyć jako podstawa do ekspertyz i badań (!).**

^[1] 22 czerwca 2004 roku – na mocy decyzji Ministra Skarbu Państwa nastąpiło połączenie PWPW S.A. z Drukarnią Skarbową S.A